

Miasto i Gmina Wąchock

Program Aktywności Lokalnej

dla Gminy Wąchock na lata 2009-2013

Wąchock, sierpień 2009

Wprowadzenie	3
Cele Programu Aktywności Lokalnej	4
Kierunki działań	6
Odbiorcy programu – grupy docelowe	6
Sposób i metody pracy wykorzystywane do realizacji programu	7
Realizatorzy programu	8
Opis planowanych działań	8
Czas trwania Programu i harmonogram realizacji działań	9
Przewidywane efekty/rezultaty działań	10
Źródła finansowania Programu	11
Sposoby monitorowania, ewaluacji i oceny	12

WPROWADZENIE

Program Aktywności Lokalnej wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnych i grup społecznych, wyznacza kierunki działań mających na celu poprawę sytuacji w tym zakresie, określa mechanizmy wzmacniające efektywność zmian. Program zakłada wspólne działania lokalnych podmiotów na rzecz uaktywnienia i pobudzenia potencjału grup oraz społeczności lokalnych poprzez włączenie ich w życie społeczne. Przedsięwzięcia w tym zakresie ukierunkowane są na organizowanie społeczności lokalnych poprzez edukację społeczną, inicjowanie grup samopomocowych, zachęcanie mieszkańców do udziału w lokalnych inicjatywach, promowanie działań wolontarystycznych, udostępnianie informacji o dostępnych usługach, budowanie pozytywnych związków między członkami społeczności.

Program Aktywności Lokalnej dla Miasta i Gminy Wąchock jest dokumentem inaugurującym proces programowych działań służących kształtowaniu warunków sprzyjających powstawaniu więzi społecznych wśród mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Wąchock w myśl zasady, iż „podstawą społeczeństwa obywatelskiego są obywatele”¹ niezależnie od płci, religii oraz stanu zdrowia. Program ma na celu kształtowanie więzi społecznych oraz budowę zintegrowanego społeczeństwa, w którym każda osoba, rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach będzie mogła uzyskać pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji.

Program Aktywności Lokalnej pozwala na realizację zadania, które nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, której art.3, ust. 2, stwierdza: „zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich **integracji ze środowiskiem**”. Program stanowi ponadto jeden z instrumentów realizacji projektu systemowego pn. „Aktywna integracja w Gminie Wąchock” realizowanego przez Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąchocku w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII – „Promocja integracji społecznej”, Działanie 7.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji”, Poddziałanie 7.1.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”.

¹ *Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2005.

Niniejszy dokument stanowi uzupełnienie *Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wąchock do roku 2013*. Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje zgodne są z założeniami zawartymi w ogólnopolskich dokumentach strategicznych, w tym m.in. ze:

- *Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007-2015*
- *Narodową Strategią Integracji Społecznej dla Polski*
- *Strategią Polityki Społecznej na lata 2007-2013*
- *Narodową Strategią Rozwoju na lata 2007-2013*
- *Strategią Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na Lata 2007-2013*
- *Narodową Strategią Spójności*
- *Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego*
- *Ustawą o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku*

1. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Kluczowym wyzwaniem zawartym w niniejszym dokumencie jest wsparcie osób niepełnosprawnych w zakresie ich integracji ze społeczeństwem oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia i marginalizacji osób niepełnosprawnych, które zgodnie z *Narodową Strategią Integracji Społecznej* oznacza brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które winny być dostępne dla wszystkich, a do których należą m.in.: publiczna edukacja, rynek pracy, pośrednictwo i ochrona pracy, administracja publiczna, rynek dóbr konsumenckich, prywatna własność i przedsiębiorczość.

Marginalizacja i wykluczenie osób niepełnosprawnych wiąże się ze stanem wyłączenia z życia społecznego. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące, gdyż dotyka osoby z różnych grup wiekowych. Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu i marginalizacji osób niepełnosprawnych, zgodnie z wymienionymi dokumentami, winny być zatem ukierunkowane na:

- ograniczanie obszarów marginalizacji i wykluczenia osób niepełnosprawnych
- rozbudowywanie świadczeń wspierających aktywność osób defaworyzowanych
- wspieranie rozwoju różnych form integracji społecznej, aktywizacji zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej osób niepełnosprawnych
- promocje działań prospołecznych
- wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich
- ułatwianie dostępu do poradnictwa i informacji

- rozwój współpracy partnerskiej poprzez zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.

Cel główny Programu Aktywności Lokalnej:

wparcie osób niepełnosprawnych w zakresie integracji z ich otoczeniem, przeciwdziałanie dyskryminacji, marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, aktywizacja na płaszczyźnie zawodowej a także zwiększenie ich potencjału rozwojowego.

Poprzez realizację zadań objętych niniejszym Programem dąży się do ułatwienia tym osobom udziału w życiu społecznym i kulturalnym Miasta i Gminy Wąchock, oraz do działań prowadzonych na rzecz promocji równouprawnienia, zakazu dyskryminacji oraz równości wobec prawa bez względu na stan zdrowia.

Cele szczegółowe:

1. Aktywna integracja osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem
2. Zmniejszanie obszarów wykluczenia osób niepełnosprawnych
3. Wypracowanie modelu działań środowiskowych opartych na współdziałaniu różnych instytucji i organizacji oraz mieszkańców Miasta i Gminy Wąchock
4. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez zaspokojenie ich potrzeb społecznych
5. Prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym
6. Zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych oraz ich świadomości obywatelskiej
7. Zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych, pozostających poza rynkiem pracy
8. Wsparcie i promowanie postaw prospołecznych

2. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele Programu Aktywności Lokalnej realizowane będą poprzez podejmowanie niniejszych działań:

1. Promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących osoby niepełnosprawne ze społecznością lokalną.
2. Promowanie i wspieranie projektów realizowanych w partnerstwie.
3. Tworzenie i promowanie pracy w partnerstwie na rzecz osób de defaworyzowanych.
4. Aktywizacja, integracja i wykorzystywanie potencjału osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym – promocja działań wspierających więzi osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną.
5. Wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz grup edukacyjnych.
6. Promowanie zasad pomocniczości, partycypacji i postaw humanitarnych.
7. Inne, wynikające z aktualnych potrzeb i zgodne z celami Programu Aktywności Lokalnej.

3. ODBIORCY PROGRAMU – GRUPY DOCELOWE

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do mieszkańców Miasta i Gminy Wąchock, w tym w szczególności do:

1. osób niepełnosprawnych
2. osób niepełnosprawnych zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną i ich otoczenia, tj. różnych grup społecznych w świetle zdiagnozowanych potrzeb
3. członków rodzin osób niepełnosprawnych

Uzasadnienie grupy docelowej programu:

Według danych z 2008 roku Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąchocku, ponad 121 osób z 63 rodzin zamieszkujących Miasto i Gminę Wąchock jest niepełnosprawnych w następstwie psychicznych, fizycznych lub sensorycznych

niesprawności. Osobom tym należą się równe szanse oraz takie same prawa, jakie posiadają pozostali członkowie społeczeństwa. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąchocku od lat zajmuje się problematyką niepełnosprawności dążąc do poprawy sytuacji w tym zakresie poprzez określanie mechanizmów wzmacniających efektywność wszelkich koniecznych zmian jak również poprzez tworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz wzmacniania spójności społecznej i terytorialnej na rzecz równego traktowania osób defaworyzowanych i zdrowych, nie tylko na polu zawodowym.

4. SPOSÓB I METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU

Podstawową metodą wdrażania Programu Aktywności Lokalnej będzie wykorzystanie instrumentów aktywnej integracji i pracy socjalnej zgodnie z *Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*. W ramach programu przewiduje się wykorzystanie następujących metod:

1. Środowiskowej pracy socjalnej – działania realizowane przez pracownika socjalnego mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.
2. Instrumentów aktywnej integracji – szereg instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej, o której mowa w *Zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*.
3. Działań o charakterze środowiskowym – to inicjatywy integrujące, obejmujące m.in. badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania, imprezy integracyjne, debaty społeczne, organizowanie i inspirowanie do udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

5. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami zadań programu są:

1. Urząd Miasta i Gminy w Wąchocku
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąchocku
3. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Wąchocku
4. Organizacje pozarządowe (m.in. Gminne Stowarzyszenie Niepełnosprawnych przy Klasztorze Cystersów w Wąchocku).

5. OPIS PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

1. Rozpoznanie środowiska lokalnego za pomocą badań i analiz:
 - za pomocą prowadzonych obserwacji, wywiadów środowiskowych dokonana zostanie analiza środowiska lokalnego
2. Rozwijanie komunikacji społecznej i integracji w środowisku:
 - działania prowadzone w ramach Programu Aktywności Lokalnej dotyczyć będą:
 - aktywizacji edukacyjnej, związanej ze zdobywaniem nowych kompetencji i umiejętności ułatwiających aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych
 - edukacji społecznej i obywatelskiej mającej na celu pobudzenie świadomości prospołecznej i zwiększenie więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami Miasta i Gminy Wąchock, związanej z organizacją i prowadzeniem debat społecznych
 - aktywizacji społecznej realizowanej poprzez organizację i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego/grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych
 - organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturowym
 - organizacja wyjazdów rekreacyjno-integracyjnych dla osób niepełnosprawnych

3. Aktywizacja i mobilizacja mieszkańców do rozwiązywania grupowych i środowiskowych problemów:
 - prowadzenie nieformalnej edukacji dorosłych i młodzieży z wykorzystaniem tradycyjnych oraz innowacyjnych metod edukacji, informacji oraz pracy socjalnej
4. Specjalistyczne wsparcie dla osób niepełnosprawnych potrzebujących pomocy i doradztwa.

6. CZAS TRWANIA PROGRAMU I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

Program Aktywności Lokalnej zakłada realizację działań na rzecz osób niepełnosprawnych w okresie od 01.03.2009 do 31.12.2009 roku.

Szczegółowy harmonogram realizacji działań:

	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień
Rekrutacja uczestników PAL	x	x								
Indywidualne/grupowe konsultacje z doradcą zawodowym							X	X	X	
Indywidualne/grupowe konsultacje z psychologiem							X	X	X	
Organizacja warsztatów, szkoleń edukacyjnych							X	X	X	X
Organizacja imprez integracyjnych							X	X	X	X
Organizacja wyjazdów rekreacyjno-integracyjnych							X	X		
Organizacja debat społecznych							X		X	

Harmonogram działań na lata 2010-2013

Rodzaj wsparcia	2010	2011	2012	2013
Rehabilitacja	X	X	X	X
Warsztaty aktywizacyjne	X	X	X	X
Wyjazdy integracyjno-edukacyjne	X	X	X	X
Kurs „Podstawy obsługi komputera” dla osób starszych	X	X	X	X

Kurs dziennikarski	X			
Warsztaty z doradcą zawodowym	X	X	X	X
Debaty społeczne	X	X	X	X
Imprezy integracyjne np. ogniska	X	X	X	X
Szkolenia z przygotowywania projektów o dotacje na działalność stowarzyszeń	X			
Spotkania integrujące np. wigilia	X	X	X	X

7. PRZEWIDYWANE EFEKTY/REZULTATY DZIAŁAŃ

W wyniku realizacji Programu Aktywności Lokalnej przewiduje się uzyskać następujące efekty/rezultaty:

1. wzrost pozytywnych relacji pomiędzy osobami niepełnosprawnymi i innymi mieszkańcami Gminy
2. wzrost zaangażowania mieszkańców w życie społeczne swojej wspólnoty – Gminy Wąchock
3. wzrost poczucia przynależności do społeczności lokalnej i odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące
4. wzrost inicjatyw podejmowanych na rzecz społeczności lokalnej, również realizowanych w partnerstwach
5. wzrost oraz poprawa przepływu, dostępu do informacji oraz wiedzy niezbędnej dla prawidłowego funkcjonowania dla społeczności lokalnych
6. poprawa jakości życia mieszkańców Miasta i Gminy Wąchock, w tym w szczególności osób niepełnosprawnych
7. stały monitoring potrzeb społecznych
8. wzrost zaangażowania organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań środowiskowych

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Środki unijne – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2. Środki własne Gminy
3. Środki własne podmiotów zaangażowanych w działania w ramach poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej
4. Sponsorzy
5. Środki z innych źródeł zewnętrznych

Szacunkowy budżet Programu Aktywności Lokalnej na rok 2009:

Rodzaj wsparcia	Kwota	Źródło finansowania
Warsztaty umiejętności społecznych	4 500,00 zł	Projekt „Aktywna integracja w Gminie Wąchock”
Wsparcie psychologiczne – poradnictwo dla rodzin	3 000,00 zł	
Kurs „Podstawy obsługi komputera”	7 500,00 zł	
Kurs dziennikarski	3 000,00 zł	
Warsztaty z doradcą zawodowym	1 500,00 zł	
Debaty społeczne	1 600,00 zł	
Imprezy integracyjne np. ogniska	1 340,00	
Wycieczki	7 560,00	Projekt „Aktywna integracja w Gminie Wąchock”
Spotkania integrujące np. wigilia	3000,00	
Razem	33 000,00	

Budżet na lata 2010-2013

Rodzaj wsparcia	Kwota	Źródło finansowania
Rehabilitacja	100 000,00 zł	Projekty przygotowane i złożone przez organizacje społeczne m.in. do Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
Warsztaty aktywizacyjne	50 000,00 zł	
Wyjazdy integracyjno-edukacyjne	30 000,00 zł	
Kurs „Podstawy obsługi komputera” dla osób starszych	20 000,00 zł	
Kurs dziennikarski	3 000,00 zł	
Warsztaty z doradcą zawodowym	15 000,00 zł	
Debaty społeczne	5 000,00 zł	
Imprezy integracyjne np. ogniska	5 000,00 zł	
Szkolenia z przygotowywania projektów o dotacje na działalność stowarzyszeń	20 000,00 zł	
Spotkania integrujące np. wigilia	2 000,00 zł	
Razem	250 000,00	

9. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I OCENY

Monitorowanie projektów realizowanych w ramach danego Programu Aktywności Lokalnej odbywać się będzie systematycznie w trakcie trwania projektu na potrzeby zarządzania projektem oraz podejmowania decyzji – na bazie stworzonej w harmonogramie listy wskaźników monitorowania.

Celem bieżącego monitoringu będzie:

1. Pomiar osiąganego postępu w realizacji Programu Aktywności Lokalnej i porównywanie go z niniejszymi założeniami
2. Wskazanie na ewentualną potrzebę podjęcia działań korygujących

Oceny oraz ewaluacji poszczególnych etapów realizacji programu dokonuje Burmistrz lub osoba przez niego wskazana. Roczne sprawozdania z działań w ramach niniejszego Programu Aktywności Lokalnej przekazywane będzie Radzie Miejskiej. Na koniec okresu wdrażania Programu Aktywności Lokalnej zostanie dokonane podsumowanie i ocena efektywności Programu w postaci raportu końcowego opracowanego przez zespół realizatorów programu.